

Guia pràctica per
a l'ús eficient de l'aigua
a la llar

Índex

Introducció	4
Relació entre aigua i energia	7
Consums d'aigua a la llar	11
El cicle de l'aigua	15
A la cuina	19
Al bany	25
Al jardí	31
A l'habitatge	37
Per saber-ne més	43
Normativa	45

A la cuina

Al bany

Al jardí

A l'habitatge

Objectius d'aquesta guia

Aquesta guia pretén ajudar els ciutadans a avaluar els seus consums d'aigua i a reduir-los fent-los conèixer les mesures que hi ha per aconseguir-ho mitjançant el canvi d'hàbits i la tecnologia existent al mercat.

A més, la guia mostra al ciutadà el consum energètic i la inversió en infraestructures necessaris per crear un sistema de subministrament i sanejament que satisfaci les necessitats de tots els habitants.

Per què cal reduir el consum?

Dos razones fundamentales premian el pequeño esfuerzo necesario para reducir el consumo de agua:

- **Estalvi d'aigua és estalvi econòmic.** Més encara a les Illes Balears, on l'escassetat d'aigua fa que tingui un preu més alt que la mitjana nacional. A més, les noves directives europees posen l'accent en la recuperació de cost i en el lema "qui contamina paga". El cost de l'aigua avui dia prové de l'esforç econòmic fet tant en el subministrament com en el sanejament.
- Perquè les sequeres, la pol·lució que redueix les fonts d'aigua disponibles i l'augment del consum d'aigua fan necessària la implantació d'una **nova cultura de l'aigua basada en la gestió de la demanda** i no de l'oferta.

Saps quanta aigua consumeixes?

Moltes vegades, els ciutadans mateixos desconeixem la nostra despesa d'aigua, ja que la factura de l'aigua és menor econòmicament que la d'altres instal·lacions, com ara el gas o l'electricitat.

Per això, aquesta guia ofereix unes calculadores que permeten a l'usuari conèixer el seu consum d'aigua i comparar-lo amb les dades sobre consum òptim que s'hi mostren. A partir dels resultats obtinguts i la comprovació posterior per mitjà de la factura de l'aigua, podem determinar la nostra capacitat de millora i posar en pràctica els canvis d'hàbits i la tecnologia que ens descriu aquesta guia.

Relació entre aigua i energia

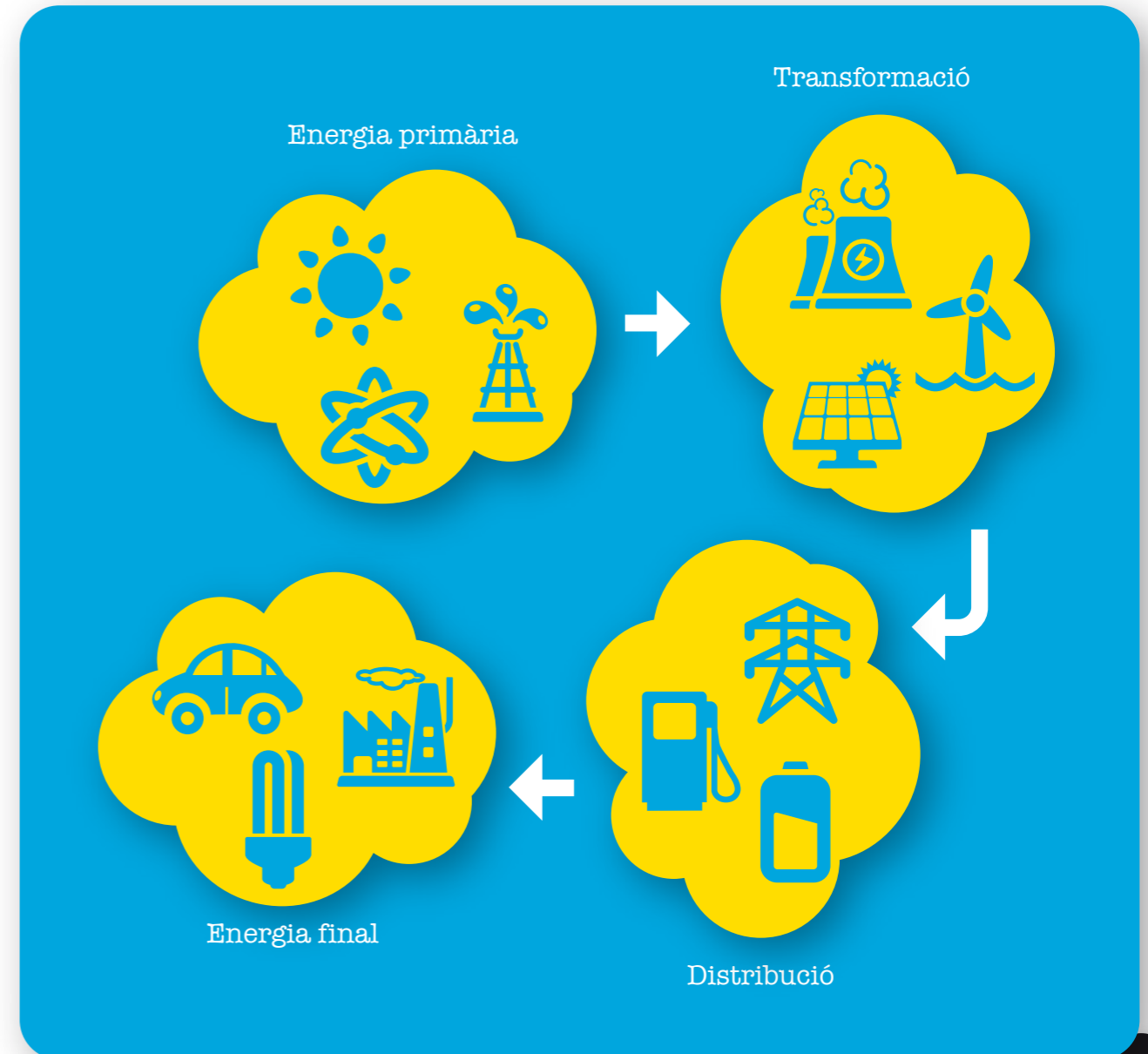
Hi ha una gran quantitat d'energia que es consumeix des del punt de captació de l'aigua fins que retorna al medi natural un cop depurada. Aquesta despesa energètica depèn de molts factors, tant de tipologia de processos com de la situació de l'entorn, ja que no és el mateix tractar aigua del subsòl que d'un riu, o l'energia consumida en dessalar aigua; les contaminacions dels rius varien, i els metres de canonades instal·lats a cada ciutat són diferents.

Un estudi elaborat per Antonio Estevan el 2002 ("Consumos energéticos en el ciclo de uso del agua urbana") situa el nombre d'emissions de CO₂ al voltant dels 9 kg per m³ d'aigua consumida.

Energia final i energia primària

- **Energia final o útil** és l'energia que utilitzem directament a les nostres llars, com ara l'electricitat o el gas.
- **Energia primària** és la continguda als combustibles tal com es troben a la natura abans d'adequar-la i transformar-la per poder-la fer servir.

A tall d'exemple, sabem que per produir una unitat d'energia final elèctrica a casa nostra calen 3 unitats d'energia d'un combustible fòssil en una central.

Relació entre aigua i energia

Per regla general, l'energia elèctrica produeix més emissions de gasos d'efecte d'hivernacle que altres tipus d'energia que tenen menys transformacions, com és el gas.

Electricitat produïda per:	Energia final (MWh)	Energia primària (MWh)	Pèrdues (MWh)
Central de carbó	1	2,87	1,87
Central de gasoil	1	2,87	1,87
Central hidroelèctrica	1	1,14	0,14
Eòlica	1	1,14	0,14
Biomassa*	1	5,55	4,55

Font: 30 de novembre de 2010. Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

* Cal tenir en compte que les emissions de biomassa es comptabilitzen com a zero. Hi ha menys rendiment, però no s'emet CO₂.

Producció de:	Energia final (tep)	Energia primària (tep)	Pèrdues (tep)
Gasolina	1	1,1	0,10
Gasoil	1	1,12	0,12
Carbó	1	1,14	0,14
Gas natural	1	1,07	0,07

Font: 30 de novembre de 2010. Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

* tep: mesura energètica que conté l'energia equivalent en una tona de petroli.

Consums d'aigua a la llar

Consums d'aigua a la llar

La mitjana espanyola de consum d'aigua d'ús domèstic és, aproximadament, de 154 litres per persona i dia.

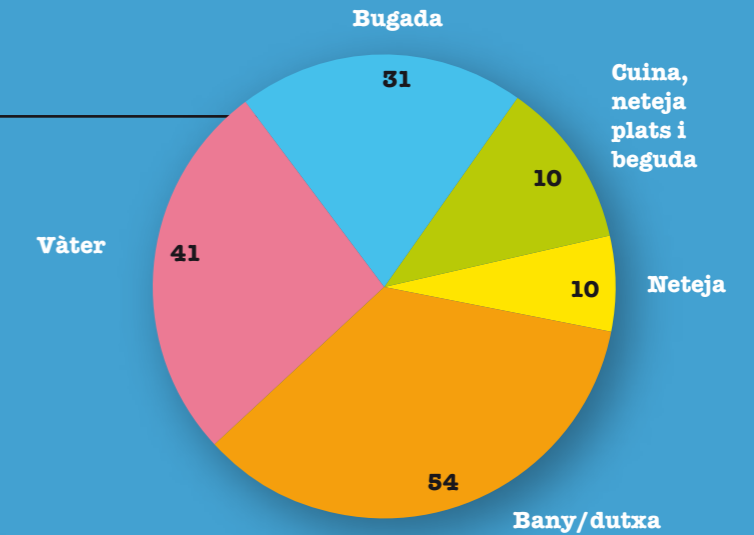

Rentar-se les mans 2-18 litres	Rentar-se les dents 2-12 litres	Omplir la banyera 200-300 litres	Dutxar-se 30-80 litres
Ús rentadora 40-80 litres	Ús rentaplats 12-16 litres	Rentar plats a mà 15-30 litres	Buidar cisterna vàter 6-10 litres
A la cuina 10 litres	Neteja de la casa 10 litres	Rentar el cotxe 400 litres	Regar 100 m ² de gespa 400 litres

Consums d'aigua a la llar

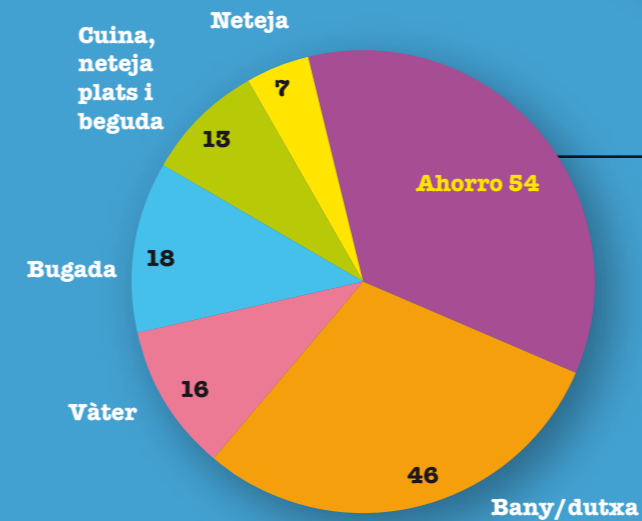
Consum actual

154 l

Consum eficient

100 l

Consum d'aigua a les Illes Balears

“La tarifa de l'aigua a les Illes Balears és de 2,65 €/m³, mentre que la mitjana a Espanya és d'1,5 €/m³”

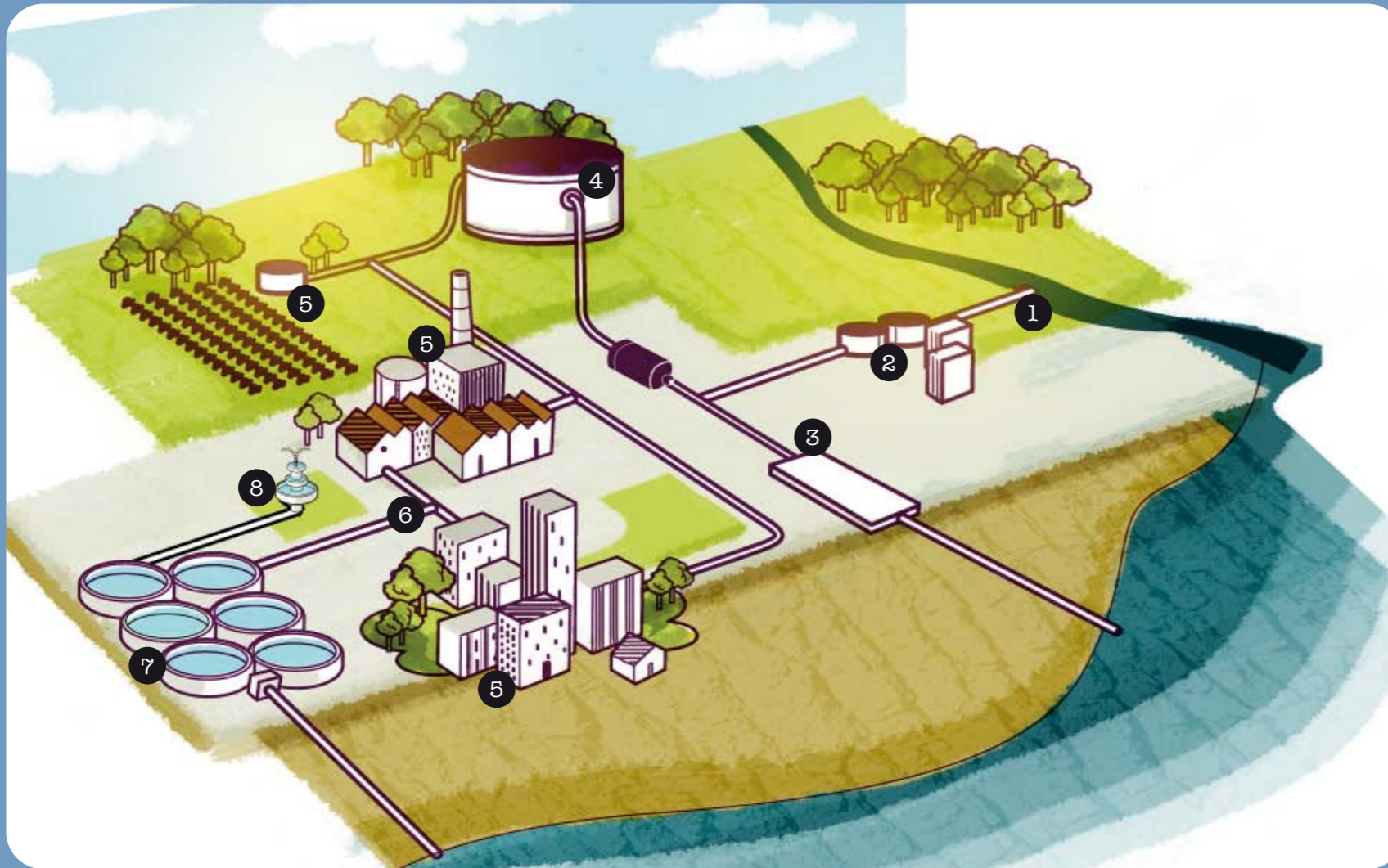
Font: Tarifes d'aigua a Espanya 2009. AEAS

A Espanya, el consum diari domèstic per habitant i dia és de 154 litres (dades publicades per l'INE el 2010 sobre consums de l'any 2008), mentre que el consum eficient se situa en uns 100/120 litres. A més, cal tenir en compte que el consum es duplica en el cas d'un domicili amb jardí particular.

Totes aquestes dades ens indiquen l'escassetat d'aigua de la comunitat autònoma i els esforços fets per gestionar-la d'una manera eficient. Cal continuar treballant per mantenir i millorar les dades de consum i obtenir d'aquesta manera més estalvi econòmic i una millor disponibilitat dels recursos existents.

El cicle de l'aigua

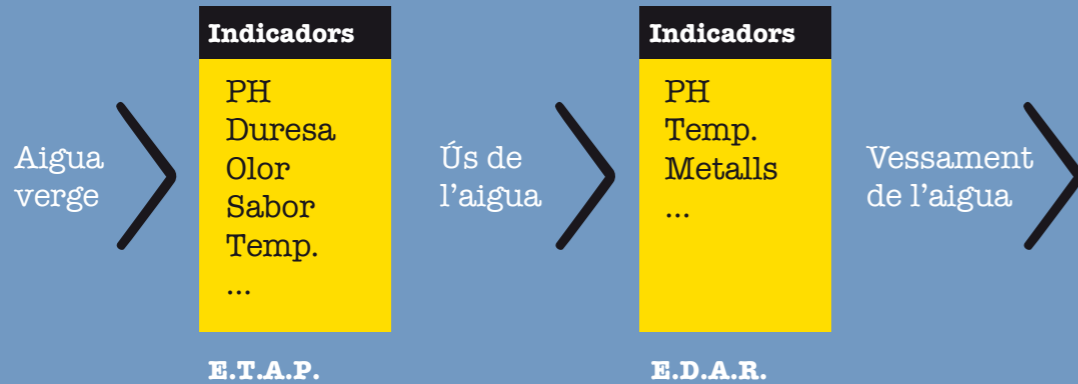

Fases del cicle de l'aigua

- 1. Captació** (embassaments, dessalinització, aigua subterrània...). Presa de recursos hídrics en brut al medi natural.
- 2. Adducció** (conduccions, estacions de bombeig...). Transport dels recursos captats al medi natural fins a les estacions de tractament.
- 3. Potabilització** (estació de tractament d'aigua potable). Es tenen en compte tots els tractaments efectuats i els productes utilitzats.
- 4. Distribució** (dipòsits i xarxes urbanes de proveïment). gestió de xarxes, Gestió d'emmagatzematge i operacions de bombeig.
- 5. Utilització** (equips d'usuaris, aixetes, electrodomèstics, reg...). S'inicia al comptador de l'usuari i acaba a la connexió del desguàs de l'usuari amb la xarxa de clavegueram.
- 6. Recollida** (clavegueram, estació de bombeig...). Acaba al punt d'entrada de l'estació depuradora d'aigües residuals (EDAR).
- 7. Depuració** (estació depuradora d'aigües residuals). Inclou el tractament de les aigües residuals i el seu vessament, ja sigui al medi natural o bé a les instal·lacions de reutilització.
- 8. Reutilització** (tractament terciari-filtres). Acaba amb el lliurament del nou recurs al punt d'utilització.

El cicle de l'aigua urbà

La finalitat del cicle de l'aigua urbà és fer arribar aigua de bona qualitat a les nostres aixetes i punts de consum, a més de retornar l'aigua rebutjada en les condicions adequades per al medi natural.

Font pròpia: etapes sobre l'estat de l'aigua durant el cicle urbà.

La nova pàgina web del Govern de les Illes Balears conté informació sobre els elements que componen les diferents etapes del cicle de l'aigua a les Balears.

A la cuina

Aixeta

Aigüera

Rentaplats

Rentadora

Aliments frescos

Calculadora de consum

Aixeta aigüera

L'aixeta de l'aigüera pot comportar una despesa total de fins a 18 litres/habitant/dia.

Què pots fer-hi tu?

- No descongelis aliments posant-los sota el doll d'aigua.
- Guarda una ampolla d'aigua potable a la nevera i no hauràs de deixar oberta l'aixeta fins que en surti aigua fresca.

Millora la teva tecnologia

- Posa airejadors i estalviaràs entre un 30 i un 40% d'aigua.
- Instal·lant **reductors de cabal** es pot passar de consumir 15 litres/minut a 8 litres/minut, depenent de la pressió que hi hagi.
- La instal·lació d'**aixetes de monocomandament** és més adequada per obtenir la temperatura idònia d'aigua calenta sense malgastar aigua.

Aigüera

Fent servir un rentaplats en comptes de rentar a mà s'estalvia una mitjana de 30,6 litres diaris, 27,4 dels quals serien d'aigua calenta.

Què pots fer-hi tu?

- Si rentes els plats a mà, no ho facis amb l'aixeta oberta tota l'estona.
- Utilitza una pica per ensabonar i l'altra per esbandir. Si no tens dues piques, fes servir un gibrell.

Millora la teva tecnologia

- Instal·la aixetes de monocomandament i airejadors per a les aixetes de l'aigüera: comportaran estalvis de més del 50% d'aigua.
- La utilització d'un rentaplats suposa estalvis considerables en aigua i energia, i encara més als habitatges amb una ocupació alta.

Rentaplats

Rentar a mà amb aigua calenta resulta un 60% més car que fent servir un rentaplats modern.

El 90% del consum energètic dels rentaplats és per escalfar l'aigua.

Què pots fer-hi tu?

- Procura no esbandir els plats abans de posar-los al rentaplats.
- Omple el rentaplats completament abans d'utilitzar-lo.
- Evita el programa d'alta temperatura i utilitza programes econòmics tant com sigui possible.
- No facis servir el programa d'assecada: deixa oberta la porta del rentaplats quan hagi acabat el cicle de rentada perquè els plats s'assequin sols.

Millora la teva tecnologia

- Un rentaplats estàndard consumeix entre **10 i 17 litres** i al voltant d'1 kWh per cicle. En l'actualitat hi ha rentaplats supereficients, amb **consums per cicle de 7 litres i 0,92 kWh** i amb capacitat per a 13 serveis.
- Si disposes de col·lectors solars, hi ha **rentaplats termoeficients** que disposen de doble opció per obtenir aigua calenta procedent de l'acumulador solar o de la caldera.

Rentadora

Després del frigorífic, la rentadora és l'electrodomèstic que consumeix més energia. Representa el 20% de consum d'aigua de tot l'habitatge.

Una rentadora eficient no hauria de consumir més de 12 litres d'aigua per quilogram de roba en el cicle normal de cotó a 60°C, és a dir, 60 litres per cicle per a una rentadora de 5 kg de capacitat.

Què pots fer-hi tu?

- Ajusta la dosi de detergent en funció de la duresa de l'aigua segons les recomanacions d'ús dels detergents.
- Evita la prerentada a la rentadora sempre que sigui possible.

Millora la teva tecnologia

- Al mercat pots trobar models de rentadora amb un **consum d'aigua de 6 l/kg per cicle**.

Aliments frescos

L'elecció d'aliments adequats pot ser un factor indirecte per a l'estalvi d'aigua i energia.

La petjada de molts productes pot ser un bon indicatiu de l'esforç mediambiental.

Què pots fer-hi tu?

- Consumeix aliments de temporada i aliments produïts a prop de la teva localitat: són més barats des del punt de vista de la refrigeració i el transport.
- Tingues en compte que el consum de proteïnes a partir de la carn suposa un consum d'aigua 100 vegades superior que si s'obtenen de vegetals i cereals.

Algunes dades

- Algunes dades sobre la petjada hídrica de diversos aliments: **1 quilo de vedella requereix 16.000 litres d'aigua, una tassa de cafè requereix 140 litres d'aigua i 1 quilo de blat de moro necessita 900 litres d'aigua. Per generar un quilo d'arròs es necessiten 3.000 litres d'aigua.**

Al bany

Dutxa

Lavabo

Vàter

Abocaments

Calculadora de consum

Dutxa

La dutxa és el gran consumidor d'aigua als habitatges, amb una estimació per habitant i dia de 56 litres, gairebé tots d'aigua calenta sanitària.

Què pots fer-hi tu?

- Tria la dutxa en comptes del bany: gastaràs uns 50 litres en lloc de 300 litres d'aigua per bany.
- Una temperatura entre 30-35°C és suficient per dutxar-te; l'augment d'1°C de temperatura suposa un increment extra d'energia d'un 5%.

Millora la teva tecnologia

- Col·loca a l'entrada del capçal de la dutxa un **reductor de cabal**, per ajustar-ne el cabal a les teves necessitats.
- Canviar el **capçal de la dutxa** per obtenir el cabal necessari és una altra opció per estalviar aigua.
- Instal·la un sistema **monocomandament** per a l'aixeta, així afavoreixes la regulació de l'aigua calenta i, per tant, la reducció de pèrdues d'aigua.
- Instal·la una aixeta **termostàtica** que et permeti obtenir la temperatura que vols amb un sol gest, sense haver de regular l'aigua manualment: es pot estalviar fins a un 18% d'aigua respecte de l'aixeta de monocomandament.

Lavabo

El lavabo és un element imprescindible d'higiene personal que no implica un gran consum d'aigua si es tenen uns bons hàbits.

Què pots fer-hi tu?

- Tanca l'aixeta mentre t'ensabones, t'afaites o et raspalles les dents.
- No deixis córrer l'aigua i utilitza un got per raspallar-te les dents i la pica per afaitar-te.
- Presta atenció a les possibles pèrdues de les aixetes, ja que una gota per segon pot suposar 1.000 litres d'aigua al mes.

Millora la teva tecnologia

- Instal·la airejadors i aconseguiràs un estalvi d'aigua entre un 40 i un 50%.
- Instal·lant reductors de cabal es pot passar de consumir 15 litres/minut a 8 litres/minut, depenent de la pressió que hi hagi.
- La instal·lació d'aixetes de monocomandament és més adequada per obtenir la temperatura idònia d'aigua calenta sense malgastar aigua.

Vàter

El vàter, juntament amb la dutxa, és l'altre gran consumidor d'aigua, on s'estima una mitjana de consum d'aigua de 42 litres per habitant i dia.

Què pots fer-hi tu?

- No facis servir el vàter com a paperera i no en facis descàrregues innecessàries. Cada descàrrega suposa de 6 a 10 litres d'aigua malgastada si es fa servir per evacuar deixalles com ara mocadors, bastonets de les orelles o similars.

Millora la teva tecnologia

- Instal·la sistemes de doble descàrrega, que permeten fer una descàrrega de 6 o 9 litres en funció de les necessitats.
- Hi ha cisternes amb interrupció de descàrrega, que aturen la descàrrega d'aigua quan volem, per la qual cosa poden estalviar més d'un 50% d'aigua.
- Actualment hi ha al mercat cisternes de doble descàrrega amb volums de 3 a 6 litres.

Paperera/abocaments

Llençar elements i massa productes de neteja o bé olis pels desguassos de la llar fa que augmenti la contaminació de les aigües residuals, la qual cosa comporta en molts casos l'obstrucció de les canonades de desguàs i sobrecarregar les depuradores.

Què pots fer-hi tu?

- No llencis medicaments al vàter ni als desguassos de la llar.
- No llencis els olis dels aliments pels desguassos de la llar.

Millora la teva tecnologia

- Posa reixetes al lavabo, la dutxa i l'aigüera.
- Utilitza la dosi justa de detergent.

Al jardí

Sistema de reg

Gestió del reg

Xerojardineria

Recollida d'aigua
de pluja

Neteja del jardí

Sistema de reg

Una instal·lació de reg correcta ens pot ajudar a reduir considerablement el consum d'aigua.

Què pots fer-hi tu?

- Utilitza tècniques de xerojardineria a les teves zones verdes.
- Fes un estudi del sòl per esbrinar quina mena de plantes s'hi poden adaptar més bé.
- Dissenya les zones que es poden trepitjar per circular-hi sense deteriorar les zones més sensibles.

Millora la teva tecnologia

Instal·la un d'aquests tipus de reg eficient:

- Reg d'aspersió. Tingues en compte que només és aconsellable per a zones de gespa o similars.
- Reg gota a gota: no té pèrdues per evaporació, exigeix poca pressió i és fàcil de muntar.
- Reg per exsudació: similar al gota a gota, però la mànega té una infinitat de porus. És el sistema que permet estalvis d'aigua més grans.
- Un programador de reg permet adaptar els temps i la freqüència dels regs a les necessitats del teu jardí.

Gestió del reg

Una bona gestió del reg, juntament amb un sistema de reg òptim, permet augmentar-ne l'eficiència i, per tant, assolir grans estalvis d'aigua.

Què pots fer-hi tu?

- Rega durant les hores de menys calor.
- No reguis els dies de vent fort.
- Els arbres i els arbustos, rega'ls de tant en tant, però generosament.
- Comprova el grau d'humitat del sòl abans de regar.
- Tingues en compte que els arbres i els arbustos ja desenvolupats necessiten poca aigua (3 o 4 regs a l'estiu).
- Deixa créixer la gespa 5/6 cm, així necessitarà menys aigua.

Millora la teva tecnologia

- Si fas servir reg automatitzat, utilitza sensors d'humitat i pluja per programar els regs.
- Usa recobriments inerts, que eviten la pèrdua d'aigua de la terra per evaporació (com ara escorça de pi, restes de poda, pedres, grava...).
- Ajusta els cabals dels sistemes de reg a les necessitats del jardí.

Xerojardineria

La xerojardineria t'ofereix pautes per crear jardins i racons verds amb un gran atractiu i un consum d'aigua baix en funció de l'ús que els hagis de donar.

Què pots fer-hi tu?

- Selecciona espècies que requereixin poca aigua; la major part de la vegetació autòctona de la teva regió complirà aquest requisit.
- Substitueix la gespa per plantes entapissants.
- Escull un sistema de reg eficient (gota a gota, exsudació, etc.).
- Cuida el teu jardí correctament pel que fa a regs i podes.

Els 7 passos de la xerojardineria

Tingues en compte aquests passos:

- 1) Planificació i disseny del jardí
- 2) Estudi del sòl
- 3) Disseny de les zones practicables
- 4) Selecció adequada de plantes
- 5) Reg eficient
- 6) Ús de recobriments
- 7) Manteniment adequat

Recollida d'aigua de pluja

Hi ha la possibilitat d'utilitzar aigua que no requereix potabilització per regar jardins, i així s'evita el consum d'aigua procedent de la xarxa de proveïment municipal.

Què pots fer-hi tu?

- Col·loca recipients oberts (com ara bidons) al jardí per recollir aigua de pluja.
- Rega manualment amb l'aigua de pluja recollida abans de fer qualsevol reg automàtic o amb aigua provinent del subministrament municipal.

Millora la teva tecnologia

- Al mercat hi ha diferents tipus de dipòsits que s'adapten a les característiques de cada habitatge.

Neteja del jardí

La neteja del jardí suposa una despesa d'aigua que la majoria de vegades es podria evitar.

Què pots fer-hi tu?

- Utilitzar una escombra i un recollidor ens permet estalviar fins a 200 litres d'aigua, que malgastariem si netegéssim amb mànega.
- Evita tant com puguis la neteja amb mànega.

A l'habitatge

Recollida de pluvials

Collectors solars

Bombament d'aigua

Aire condicionat

Calefacció

Calculadora de consum

Recollida de pluvials

En moltes zones de la Mediterrània, l'aigua de pluja es recull per utilitzar-la després en patis i jardins. Així, l'Ajuntament de Calvià, per exemple, obliga a instal·lar dipòsits d'emmagatzematge de pluvials.

Què pots fer-hi tu?

- Si tens una terrassa o un jardí a casa teva, posa-hi recipients per recollir aigua de pluja. Fes servir aquesta aigua per regar el jardí o les plantes.

Millora la teva tecnologia

- Instal·la un dipòsit d'emmagatzematge a la sortida de l'aigua dels canalons de l'habitatge.
- Al mercat hi ha diversos dipòsits amb filtre o sense que permeten donar un ús específic a l'aigua procedent de la pluja.

Collectors solars

La instal·lació de collectors solars per a l'aigua calenta sanitària és obligatòria per a les noves construccions i rehabilitacions o les reformes integrals. Són dispositius que aprofiten els raigs del sol per escalfar aigua, amb la qual cosa s'obté una aportació d'energia gratuïta i renovable. Poden assolir estalvis entre el 50 i el 80% si es comparen amb els sistemes tradicionals.

Què pots fer-hi tu?

- Per assegurar el funcionament òptim del col·lector solar cal un manteniment qualificat.

Millora la teva tecnologia

- La instal·lació de collectors solars va acompanyada d'un sistema de reforç de generació tradicional per cobrir totes les necessitats.
- La normativa ens marca el percentatge mínim de demanda d'ACS que cal cobrir amb els collectors. Es poden complir percentatges més alts per aconseguir més estalvi i evitar el consum de combustibles fòssils.
- Els captadors més utilitzats són els anomenats plans, tot i que avui dia hi ha multitud de marques i tipus de collectors amb preus i rendiments diferents.

Bombament d'aigua

En moltes ocasions, la pressió de la xarxa no és suficient i es fa necessari bombejar l'aigua per usar-la normalment. El mal disseny i les excessives dimensions de moltes d'aquestes bombes provoquen una despesa energètica innecessària.

Què pots fer-hi tu?

- Canvia la teva bomba antiga de 3 velocitats per bombes amb variador de freqüència.
- Utilitza la pressió de la xarxa, sense elevar aigua a un dipòsit addicional on es perd l'energia aportada per la xarxa i es contaminen les aigües.

Millora la teva tecnologia

- Al mercat hi ha bombes amb variador de freqüència que s'adapten a la demanda d'aigua, i per això tenen un rendiment òptim.

Aire condicionat

Abans de comprar un aparell d'aire condicionat, planteja't si realment el necessites. Hi ha possibilitats de refrigeració més barates, com ara tendals, ventiladors, etc.

Què pots fer-hi tu?

- Tanca les finestres i baixa les persianes durant les hores de més calor i obre-les quan refresqui.
- Col·loca l'aparell d'aire condicionat en un lloc amb ombra. Si el poses al sol, consumirà molt més.
- Utilitza'l sempre a una temperatura raonable: el fred excessiu augmenta considerablement el consum d'energia.
- Mantingues nets els filtres de l'aire condicionat i no el poses en marxa amb les finestres obertes.

Millora la teva tecnologia

- Si optes per comprar un aparell d'aire condicionat, selecciona el que consumeixi menys energia. Els sistemes que feien servir gasos amb fluorurs s'han prohibit, tot i que la seva aplicació s'ha prolongat. No compris mai aparells que utilitzin aquesta mena de gasos que fan malbé la capa d'ozó.
- **Les bombes de calor** són sistemes de climatització molt eficients, sobretot en climes temperats, on poden assolir rendiments de fins un 350% en funció de la temperatura exterior.

Sistema de calefacció

La calefacció i l'aigua calenta sanitària són uns dels consumidors d'energia més grans de la llar. Una bona elecció dels sistemes de generació de calor pot comportar grans estalvis energètics i, per tant, econòmics perquè es poden controlar millor gràcies als seus sistemes de regulació..

Què pots fer-hi tu?

- No tapis les fonts de calor amb cortines, mobles o elements similars.
- Instal·la un termòstat en la calefacció i regula'l per a una temperatura no superior als 22°C a l'hivern; per cada grau addicional gastaràs aproximadament un 5% més d'energia.
- Revisa periòdicament l'estat de la caldera: n'augmentarà l'eficiència i la durada.
- Tanca els radiadors que no necessitis i apaga completament la calefacció quan casa teva estigui desocupada.

Millora la teva tecnologia

- Evita escalfadors que funcionin amb energia elèctrica: són poc eficients en termes d'energia primària.
- Si la teva caldera és antiquada, substitueix-la.
- Aïlla els tubs de distribució d'aigua calenta.
- Les calderes de condensació i de baixa temperatura tenen alts rendiments.
- Els sistemes centralitzats d'ACS i calefacció als edificis són més eficients.
- Les bombes de calor són sistemes de climatització molt eficients.
- Els sistemes d'aigua calenta sanitària amb dipòsits d'acumulació són més eficients.

Per saber-ne més

Web Agua Dulce: Eficiència de l'aigua en les ciutats. Ofereix informació sobre l'ús eficient de l'aigua en les ciutats. www.agua-dulce.org

Guía para el ahorro de agua y energía en el hogar. Fundació Ecología y Desarrollo. www.ecodes.org/guias/guia001/

Guia estalvi d'aigua a la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. w110.bcn.cat/portal/site/MediAmbient

El reto del agua. Web del Canal Isabell II de Madrid per informar sobre estalvi d'aigua. www.elretodelagua.com

Instituto Nacional de Estadística. Mostra estadístiques sobre l'aigua a Espanya. www.ine.es

Institut d'Estadística de les Illes Balears. ibestat.caib.es/ibestat/page

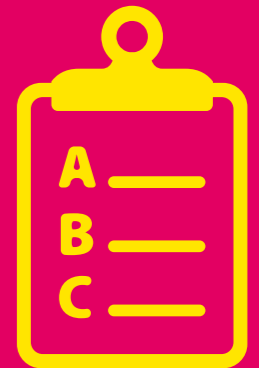
OCU. Organització de consumidors i usuaris. www.ocu.org

IDAE. Institut per a la Diversificació i l'Estalvi de l'Energia. www.idae.es

Hispagua. Sistema espanyol d'informació sobre l'aigua. hispagua.cedex.es

Ministerio de Medio Ambiente. Perfil ambiental España 2009. www.marm.es

Normativa

Normativa relacionada con el agua por el Gobierno Balear:

Comunidad Autónoma

- **Decreto 55/2006**, de 23 de junio, por el que se establece el sistema de medidas para la instalación obligatoria de contadores individuales y fontanería de bajo consumo y ahorradora de agua. www.caib.es
- **Decreto 146/2007**, de 21-12-2007, por el cual se regula la puesta en servicio de las instalaciones para suministro de agua en los edificios. www.caib.es
- **Subvenciones** destinadas a la promoción de ahorro energético asociado a mejoras de eficiencia energética en aparatos electrodomésticos existentes. www.caib.es

Estatal

- **Código técnico de la Edificación**. www.codigotecnico.org
- **Reglamento de Instalaciones Térmicas en Edificios**. www.mityc.es/energia/desarrollo/EficienciaEnergetica/RITE/Paginas/Instalaciones-Termicas.aspx

Govern de les Illes Balears